11. 3. 2005

ID: 31587

Překážka věci rozsouzené

Úspěšným žalobcem ve věci určení vlastnického práva k nemovitosti může být jen ten subjekt, který není zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník nemovitosti a který prokáže, že je podle hmotného práva jejím vlastníkem ke dni rozhodování soudu, neboť pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Nedostatek podmínky řízení o určení vlastnického práva k nemovitosti, spočívající v překážce věci rozsouzené může být dán jen tehdy, jestliže žalobu ohledně totožného předmětu podají totožní účastníci, nebo jejich právní nástupci.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1749/2002, ze dne 27.8.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně C., s. r. o., zastoupené advokátem, proti žalované M., a. s., zastoupené advokátem, o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu ve Frýdku - Místku pod sp. zn. 12 C 286/99, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. listopadu 2001, č. j. 42 Co 928/2001-122, tak, že usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. listopadu 2001, č. j. 42 Co 928/2001-122, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud ve Frýdku - Místku (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem z 11. 5. 2001, č. j. 12 C 286/99-98, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala určení, že je vlastnicí „pozemku p. č. 3482/59 - zastavěná plocha o výměře 93 m2 s ostatním stavebním objektem - garážemi a pozemku parc. 3482/60 - zastavěná plocha o výměře 55 m2 s ostatním stavebním objektem - trafostanicí, zapsaných u Katastrálního úřadu F. – M. na listu vlastnictví č. 3107 pro katastrální území M., obec F. – M.", a rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná jako prodávající a M. G. jako kupující uzavřeli 23. 7. 1997 kupní smlouvu, jejímž předmětem byly shora uvedené nemovitosti. Vlastnické právo M. G. bylo vloženo do katastru nemovitostí 2. 9. 1997. M. G. převedl nemovitosti kupní smlouvou z 18. 11. 1998 (s účinky vkladu do katastru nemovitostí k 19. 11. 1998) na JUDr. J. P. Ten uzavřel jako prodávající se žalobkyní jako kupující ohledně uvedených nemovitostí kupní smlouvu 28. 12. 1998 s účinky vkladu do katastru nemovitostí k témuž dni. K žalobě, podané žalovanou 17. 7. 1998 proti M. G., bylo rozsudkem soudu prvního stupně z 20. 8. 1999, č. j. 12 C 207/98-57, který nabyl právní moci 12. 10. 1999, určeno, že žalovaná je vlastnicí předmětných nemovitostí. Na základě tohoto rozsudku byla žalovaná zapsána v katastru nemovitostí. O tom byla žalobkyně vyrozuměna přípisem katastrálního úřadu z 21. 10. 1999. Podle rozsudku, č. j. 12 C 207/98-57, dospěl soud prvního stupně k závěru, že kupní smlouva 23. 7. 1997 mezi žalovanou jako prodávající a M. G. jako kupujícím nevznikla. Uvedeného dne sice kupní smlouvu sepsali, ale v bodě V bylo uvedeno, že návrh na vklad bude podán až poté, co prodávající obdrží kvitanci K. b. o splacení dluhu, neboť na převáděných nemovitostech vázlo zástavní právo 55.627.000 Kč ve prospěch tohoto peněžního ústavu. Podle poznámky M. G. trval na neprodleném vkladu práva podle této smlouvy. Tato výhrada M. G. byla odmítnutím návrhu smlouvy jako celku, na které reagovala žalovaná sdělením, že na předložení kvitance trvá a nedošlo tak ke shodě smluvních stran o celém obsahu smlouvy.

Na základě uvedených zjištění dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalobkyně má naléhavý právní zájem na žalovaném určení ve smyslu § 80 písm. c) OSŘ, avšak není věcně legitimována. V otázce, kdo je vlastníkem předmětných nemovitostí, se soud prvního stupně cítil vázán rozsudkem, č.

j. 12 C 207/98-57, kterým bylo určeno, že jejich vlastnicí je žalovaná. Jestliže kupní smlouva ohledně nemovitostí mezi žalovanou a M. G. vůbec nevznikla a nikdo nemůže převést více práv než sám má, jsou všechny následné převody nemovitostí, včetně převodu na žalobkyni, neplatné. Dodal také, že žalobkyně nemohla nabýt vlastnictví ani vydržením, neboť nedržela nemovitosti po desetiletou vydržecí dobu.

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací usnesením z 19. 11. 2001, č. j. 42 Co 928/2001-122, rozsudek soudu prvního stupně podle § 104 odst. l OSŘ zrušil a řízení zastavil. Dospěl k závěru, že projednání věci brání neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, a to překážka věci rozsouzené ve smyslu § 159 odst. 3 OSŘ. Tou je pravomocný rozsudek soudu prvního stupně, č. j. 12 C 207/98-57. Totožnost řízení je dána totožností předmětu řízení a také účastníků, když žalobkyně je právní nástupkyní M. G.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Nesouhlasí s tím, že projednání věci brání překážka věci rozsouzené. Nebyla účastnicí řízení ve věci sp. zn. 12 C 207/98 a neměla tedy možnost své vlastnické právo k nemovitostem bránit. Poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 311/2001, který se této problematiky týkal a z něhož vyplývá, že jí právo na ochranu vlastnického práva nemůže být odepřeno. V řízení vedeném pod sp. zn. 12 C 207/98 nebylo také respektováno rozhodnutí Nejvyššího soudu Rc 71/97, podle kterého naléhavý právní zájem na určení vlastnictví k nemovitostem není dán, pokud žaloba na určení vlastnictví nesměřuje proti všem osobám, které vlastnictví žalobce popírají, to znamená i těm, které jsou zapsány v katastru nemovitostí. Tak tomu bylo i v případě žalobkyně, která nebyla účastnicí řízení sp. zn. 12 C 207/98. Žalobkyně navrhla, aby usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno věc byla soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila

Nejvyšší soud po zjištění, že přípustné dovolání (§ 239 odst. 1 písm. a/ OSŘ) bylo podáno včas řádně zastoupenou účastnicí řízení a že v řízení nedošlo k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ, jakož i k jiným vadám řízení, které měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, přezkoumal usnesení odvolacího soudu podle žalobkyní uplatněného dovolacího důvodu, to jest, zda je správný právní závěr odvolacího soudu, že řízení bylo třeba zastavit pro překážku věci rozsouzené.

Podle § 80 písm. c) OSŘ lze návrhem na zahájení řízení uplatnit, aby bylo rozhodnuto o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem.

Jde-li o určení vlastnického práva žalobce k nemovitosti, které se zapisuje do katastru nemovitostí podle § 1 zákona č. 265/1992 Sb. o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, může být úspěšným žalobcem jen ten subjekt, který není zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník nemovitosti a který prokáže, že je podle hmotného práva jejím vlastníkem ke dni rozhodování soudu, neboť pro rozsudek je podle § 154 odst. l OSŘ rozhodující stav v době jeho vyhlášení. To znamená, že subjektem žalovaným k uvedenému dni je ten, který je jako vlastník nemovitosti v katastru nemovitostí zapsán a vlastnické právo k nemovitosti neprokázal. Také v rozsudku z 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1319/96, publikovaném pod č. 71 v časopise Soudní judikatura č. 9/1967, Nejvyšší soud uvedl, že „naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 písm. c) OSŘ není dán, jestliže žaloba o určení vlastnického práva nesměřuje proti všem osobám (jež vlastnické právo popírají), které jsou jako vlastníci zapsány v katastru nemovitostí.“

Z toho vyplývá, že nedostatek podmínky řízení o určení vlastnického práva k nemovitosti, spočívající v překážce věci rozsouzené podle § 159 odst. 3 OSŘ, to je že o téže věci bylo mezi týmiž účastníky již pravomocně rozhodnuto, může být dán jen tehdy, jestliže žalobu ohledně totožného předmětu

podají totožní účastníci ve smyslu shora uvedeném, nebo jejich právní nástupci.

V daném případě bylo o určení vlastnictví k předmětným nemovitostem rozhodnuto rozsudkem z 20. 8. 1999, č. j. 12 C 207/98-57, mezi žalovanou, která byla v postavení žalobkyně, a M. G. jako žalovaným. Ten však ke dni rozhodování soudu nebyl jako jejich vlastník v katastru nemovitostí zapsán. To ostatně bylo v uvedeném řízení zjištěno, jak je uvedeno v odůvodnění uvedeného rozsudku. Jestliže v tomto dalším řízení podává žalobu na určení vlastnictví k týmž nemovitostem C., s. r. o., která naopak byla v době vyhlášení uvedeného rozsudku v katastru nemovitostí jako vlastník zapsána, proti žalované (která byla účastnicí předchozího řízení), pak nelze o žalobkyni uvažovat jako o právní nástupkyni M. G. Nejde tedy o totožnost obou účastníků řízení a překážka věci rozsouzené není dána.

Dovolací soud ještě dodává, že v rozsudku z 24. 5 2001, sp. zn. 22 Cdo 311/2001, na který poukazuje dovolatelka, se nezabýval výkladem § 159 odst. 3 OSŘ, ale § 159 odst. 2 OSŘ, to je otázkou vázanosti soudu výrokem pravomocného rozsudku.

Vzhledem k tomu, že právní závěr odvolacího soudu, že projednání věci brání překážka věci rozsouzené, není správný, bylo usnesení odvolacího soudu zrušeno a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 OSŘ).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nesprávné poučení
- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)
- Doručování
- Zastoupení
- Zánik závazku
- Zadržovací právo
- Insolvenční řízení (exkluzivně pro předplatitele)